

Politika / Informacije javnega značaja

Bosta morala tudi Krka in Petrol razkriti, kje kupujeta surovine?

Tomaž Modic

Med zavezanci za dostop do informacij javnega značaja bi se lahko po zdajšnjem predlogu novele zakona znašla tudi Krka in Petrol. Medtem se koalicijske stranke, ki bodo jutri glasovale o noveli, še vedno niso uskladile o tem, ali naj bodo podatki o slabih bančnih posojilih javni.

Medtem ko se koalicija pred jutrišnjim glasovanjem o pomembni noveli zakona o dostopu do informacij javnega značaja še vedno ni uskladila o tem, ali naj bodo podatki o slabih bančnih posojilih v celoti javni, v podjetjih pod večinskimi državnimi vplivom nestrpnost čakajo na seznam novih zavezancev, ki bodo morali javnosti obvezno razkriti občutljive informacije o svojih poslih in pogodbah.

Do zdaj je veljalo, da bodo na njem družbe, v katerih imajo država in občine neposredno in posredno več kot 50-odstotni lastniški delež. To pomeni, da bi se na ogledu javnosti znašli Zavarovalnica Triglav, Telekom Slovenije, Slovenske železnice, Pošta Slovenije, Dars, Luka Koper, vsa domača energetika, NLB, NKBM... Pri večini se sicer že vrsto let pojavljajo očitki o neupravičeni porabi denarja in napačnem raznih interesnih skupin. Ni izključeno, da se bosta na seznamu znašla tudi Krka in Petrol.

Tudi četrtinsko lastništvo je lahko dovolj

Čeprav država v novomeškem farmaceutu obvladuje dobrih 25 odstotkov lastništva, v naftnem trgovcu pa okoli tretjino vseh delnic, bi bila po trenutnem predlogu novele lahko obvezana k razkritju informacij javnega značaja. Na ministrstvu za notranje zadeve, ki je pripravilo novelo, so namreč izrecno navedli, da so pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava tudi družbe, v katerih imajo te pravico nadzora večine oziroma lahko imenujejo več kot polovico članov nadzornega sveta. Ravno zaradi tega določila bi se lahko med zavezanci (ne)hote znašla tudi Krka in Petrol.

Njuno lastništvo je namreč močno razpršeno. Ker se več deset tisoč **malih delničarjev** redko udeležuje vsakoletnih skupščin, imajo država in njene

družbe v resnici več kot 50 odstotkov glasov. To potrjujeta njuni zadnji skupščini. Pri Petrolu so imeli Sod in Kad, NLB, Modra zavarovalnica in drugi državni delničarji 57 odstotkov vseh prisotnih glasov. Pri Krki je bil ta delež še bistveno višji. Ob le 42-odstotni udeležbi so Sod, Kad in Zavarovalnica Triglav obvladovali kar 65 odstotkov glasov. Čeprav tako v Petrolu kot v Krki vztrajajo, da se novela zakona nanje ne nanaša in torej ne bodo zavezani k razkritju, pravni strokovnjaki trdijo ravno nasprotno. Če koalicija ne bo zadnji trenutek popravljala novele in odpravila možnosti različnih interpretacij, ni izključeno, da bodo na seznam prišle tudi družbe, v katerih država uradno nima prevladujočega lastniškega deleža.

Poslovne skrivnosti naj bi ostale zaščitene

Tako predsedniku uprave Krke **Jožetu Colariču** ali predsedniku uprave Petrola **Tomažu Berločniku** ne bo ostalo drugega, kot da zainteresirani javnosti razkrijeta podatke o tem, pri kom konkretno kupujeta surovine za zdravila in naftne derivate, katere odvetniške pisarne in svetovalce najemata, katera (športna) društva sponzorirata in s kolikšnimi sredstvi, koliko znašajo donacije in podobno. Znano je, da bodo morali zavezanci posredovati podatke o vrsti posla, pogodbenem partnerju, vrednosti in trajanju posla, razen če ne bi njihovo razkritje huje škodovalo njihovem konkurenčnemu položaju na trgu. V tem primeru se lahko sklicujejo na poslovno skrivnost in prošnjo zavrnjejo.

Glede na to, da bodo javnosti po novem dostopni dokumenti, ki so jih državne družbe do zdaj skrbno varovale, se upravičeno zastavlja vprašanje, ali ne bo prišlo do poplave zavrnjenih zahtevkov in ali bo informacijski poo-

blaščenec sploh zmogel sproti obravnavati vse pritožbe. Vlada jim je namreč zaradi širitve kroga zavezancev dodelila eno novo zaposlitev. Kljub temu namestnica pooblaščenke **Kristina Kotnik Šumah** zagotavlja, da so v uradu strokovno dovolj podkovani, da bodo tudi po noveli dobro delovali.

Zakon bi lahko odvrnil kupce

Da bi bil sprejem novele v takšni obliki izjemno škodljiv za gospodarstvo, že dalj časa opozarja tudi zbornica. Moti jih določba, po kateri bi moral Telekom ali katera druga družba še pet let po prodaji razkriti informacije o svojem poslovanju, kar bi lahko najmanj znižalo pričakovano kupnino, če ne odvrnilo katerega od kupcev. Da so v državnih družbah izrazito nenaklonjeni dodatnemu razkrivanju informacij, priča tudi odziv Telekoma Slovenije, Pošte Slovenije in Zavarovalnice Triglav. »Glede na izredno visoko konkurenčnost panoge telekomunikacij smo prepričani, da bi bila z razkrivanjem odnosov s poslovnimi partnerji, dobavitelji in kupci zadovoljna predvsem naša konkurenca, saj bi se z razkritimi podatki neposredno okoristila,« so dejali v Telekomu, ki je že globoko v postopku prodaje. Po njihovem bi moralo pri takšnih zakonskih iniciativah obstajati zavedanje, da med podjetji, katerih lastnica je tudi država, obstajajo bistvene razlike, in jih upoštevati.

V Pošti Slovenije so medtem opozorili, da se lahko pojavijo težave pri opravljanju tistih naročil, ki niso neposredno povezana z izvajanjem poštnih dejavnosti, temveč s katero od drugih storitev, s katerimi prosto nastopajo na konkurenčnem trgu. »Ob vpogledu v določene pogodbe, pogodbene partnerje ter dogovorjene cene bodo konkurenčna podjetja dobila vpogled v poslovanje Pošte Slovenije, kar zanje predstavlja določeno konkurenčno prednost,« so povedali. »Poleg tega je treba upoštevati tudi poslovne interese drugih gospodarskih subjektov, ki delujejo na trgu in stopajo v pogodbeni odnos z zavezanci po zakonu. Razkrivanje bi pomenilo tudi razkrivanje poslovnih skrivnosti in konkurenčnih prednosti teh podjetij,« so se strinjali v Zavarovalnici Triglav. x